

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποινινή της χρήση
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΛΛΑΣ
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Π.3.1.4 *Oλοκληρωμένα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων ανά γνωστικό αντικείμενο με εφαρμογή των αρχών σχεδίασης*

Παραδειγματικό σενάριο στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας

«Ιστορίες του χειμώνα»

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΞΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΠΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Έκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.1.4 Ολοκληρωμένα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων ανά γνωστικό αντικείμενο με εφαρμογή των αρχών σχεδίασης

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη
Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Υπουργείο Παιδείας,
Δια Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων

MIS: 296579 – Π.3.1.4: Ολοκληρωμένα παραδείγματα εκπαιδευτικών σεναρίων

Γ' Δημοτικού «Ιστορίες του χειμώνα»
Σελίδα 2 από 18

Περιεχόμενα

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	4
ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	4
ΣΤΟΧΟΙ-ΣΚΕΠΤΙΚΟ	4
Γνώσεις για τον κόσμο και στάσεις, αξίες, πεποιθήσεις	5
Γνώσεις για τη γλώσσα	5
Γραμματισμοί	5
ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΦΑΣΕΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ	6
1. Δραστηριότητα	6
2. Δραστηριότητα	10
3. Δραστηριότητα	12
4. Δραστηριότητα	16
ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	18

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Tίτλος

Ιστορίες του χειμώνα

Δημιουργός

Αναστάσιος Ξανθόπουλος

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Διδακτική ενότητα

«Ιστορίες του χειμώνα» (Γ' Δημοτικού, τ. Β', σελ. 19-32 & ΤΕ τ. Α' σσ. 65-70)

Tάξη

Γ' Δημοτικού.

Χρονική διάρκεια

Θα απαιτηθούν 2-3 διδακτικές ώρες με διακοπές

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Περιλαμβάνονται δραστηριότητες που σχετίζονται με τις θεματικές περιοχές που θίγονται στο συγκεκριμένο κεφάλαιο του βιβλίου και δίνουν αφορμή για περαιτέρω επεξεργασία, όπως η κατανόηση και συγγραφή δελτίου καιρού, η χρήση μετεωρολογικών χαρτών, η επίλυση ψηφιακών σταυρόλεξων, η κατασκευή εννοιολογικών χαρτών για εξάσκηση και διεύρυνση του λεξιλογίου των μαθητών, η συγγραφή και εκτύπωση πολυτροπικών κειμένων.

Γ. ΣΤΟΧΟΙ-ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Οι δραστηριότητες και οι ασκήσεις στοχεύουν στη γνωριμία με ορισμένες πτυχές της πραγματικότητας και του κόσμου, με την καλλιέργεια του προφορικού και του γραπτού λόγου, καθώς και με την εξοικείωση με ορισμένες πτυχές των νέων γραμματισμών που εκπορεύονται από τη χρήση των ΤΠΕ.

Γνώσεις για τον κόσμο και στάσεις, αξίες, πεποιθήσεις

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να γνωρίσουν διάφορα καιρικά φαινόμενα και καταστάσεις του χειμώνα.
- να εξοικειωθούν με το κειμενικό και εικονικό (σύμβολα) περιβάλλον των μετεωρολογικών χαρτών.
- να μπορούν να κατανοούν στοιχειωδώς ένα δελτίο καιρού.
- να μάθουν τη σημασία βασικών μετεωρολογικών όρων.
- να αναγνωρίζουν τα σημεία του ορίζοντα πάνω στον χάρτη.
- να γνωρίσουν γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας μας.
- να κατανοήσουν τον τρόπο δόμησης και επίλυσης ενός σταυρόλεξου.
- να εξοικειωθούν με την αναζήτηση λημμάτων σε ψηφιακά λεξικά.
- να εναισθητοποιηθούν στην ανάγκη προστασίας του πράσινου σε δημόσιους ή ιδιωτικούς κήπους.
- να μάθουν τι είναι οι ώρες κοινής ησυχίας και γιατί πρέπει να τις σεβόμαστε.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να καλλιεργήσουν τον προφορικό και τον γραπτό τους λόγο.
- να εξασκηθούν στην ορθογραφία ρημάτων και ουσιαστικών.
- να αναγνωρίζουν διάφορα γραμματικά φαινόμενα (μέρη του λόγου, εγκλίσεις, κτλ.).
- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο.
- να ασκηθούν στη χρήση ψηφιακών λεξικών.
- να εξοικειωθούν με την παραγωγή πολυτροπικών και πολυμεσικών κειμένων (συνδυασμός λόγου-εικόνας).

Γραμματισμοί

Επιχειρείται οι μαθητές:

- να εξοικειωθούν με τη χρήση του κειμενογράφου.

- να γνωρίσουν τη χρήση on line και off line λεξικών·
- να αναπτύσσουν δεξιότητες οπτικού εγγραμματισμού·
- να εξοικειωθούν με τη χρήση εφαρμογής εννοιολογικής χαρτογράφησης·
- να μάθουν να αντιγράφουν και να επικολλούν κείμενο από το διαδίκτυο·
- να μπορούν να χρησιμοποιούν τον εκτυπωτή·
- να εξοικειωθούν με τη πλοιόγηση σε υπερμεσικό κείμενο·
- να μάθουν πώς να ελέγχουν την αξιοπιστία και το κύρος μιας πηγής.

Δ. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ-ΑΣΚΗΣΕΩΝ

1^η Δραστηριότητα

Σελ. 23-24, ΒΜ ασκήσεις 5 και 6 στην υποενότητα «Παιάζω με τις λέξεις».

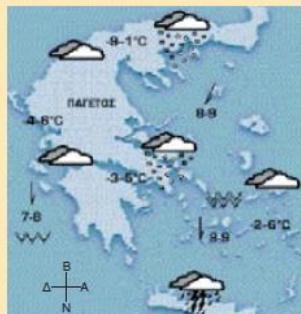
Παιάζω με τις λέξεις

5 Ο Τουρτούρι φοβάται μη τυχόν αλλάζει ο καιρός και λιώσει. Διαβάζει λοιπόν προσεκτικά το δελτίο καιρού και συμβουλεύεται το χάρτη, που το συνοδεύει. Μερικές λέξεις και φράσεις τις ακούει για πρώτη φορά. Τις καταλαβαίνει άραγε σωστά;

Ο καιρός αύριο

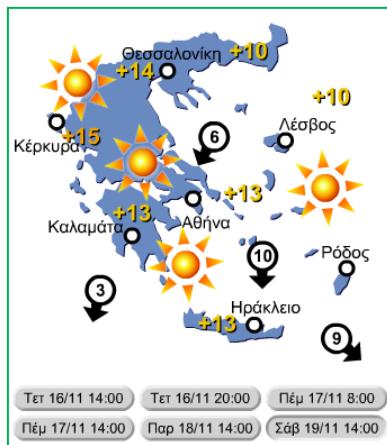
Σταδιακή επιδεινωση του καιρού αναμένεται από αύριο.

- Οι ισχυροί βόρειοι άνεμοι θα ενισχυθούν στα πελάγη.
- Στα νότια θα εκδηλωθούν βροχές και καταιγίδες κατά τόπους ισχυρές.
- Στην κεντρική Ελλάδα θα εκδηλωθεί παγετός.
- Στη βόρεια Ελλάδα και στην Αττική θα εκδηλωθούν σφοδρές χιονοπτώσεις.

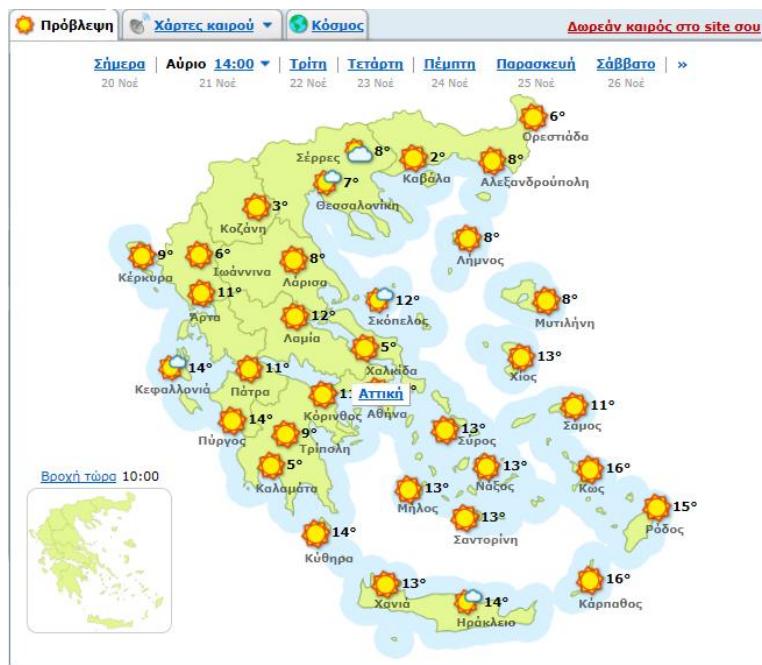
6 Με ένα συμμαθητή σου διαβάστε το δελτίο καιρού δείχνοντας στο χάρτη τις πληροφορίες που δίνουν οι λέξεις με τα έντονα γράμματα.

1. Υποθέτουμε ότι οι μαθητές μας είναι χωρισμένοι σε 4 ομάδες των πέντε ατόμων και έχουν τουλάχιστον έναν υπολογιστή κατά ομάδα στη διάθεσή τους. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να βρει στο διαδίκτυο ένα μετεωρολογικό χάρτη της Ελλάδας και να φτιάξει ένα σύντομο δελτίο καιρού, (βλ. άσκηση 5) με τις προγνώσεις της επόμενης ημέρας για τη χώρα μας. Εναλλακτικά, αν οι ιστοσελίδες δίνουν τη σχετική δυνατότητα, μπορεί κάποια ομάδα να μας παρουσιάσει τις προγνώσεις για την πόλη της ή την ευρύτερη γεωγραφική περιοχή της. Η δραστηριότητα θα ολοκληρωθεί με παρουσίαση στον διαδραστικό πίνακα της τάξης ή στον προβολέα από ένα μέλος της ομάδας του δελτίου που έφτιαξαν συνοδεία του χάρτη που χρησιμοποίησαν, σαν να επρόκειτο να το παρουσίαζαν σε τηλεοπτικό δελτίο, δηλαδή μιλώντας και δείχνοντας ταυτόχρονα περιοχές και σύμβολα στον χάρτη (βλ. άσκηση 6) («Επεξεργασία ρόλου σε δραματοποιημένη αφήγηση» ΒΔ, σ. 39). Πριν ξεκινήσουμε, μπορούμε να δείξουμε έναν τέτοιο χάρτη (βλ. παρακάτω εικόνα) στις ομάδες και να μελετήσουμε τα σχετικά σύμβολα, ώστε να εξοικειώσουμε καλύτερα τους μαθητές μας με τον τρόπο ανάγνωσης και προσπέλασης τέτοιων πολυμεσικών και πολυτροπικών κειμένων.

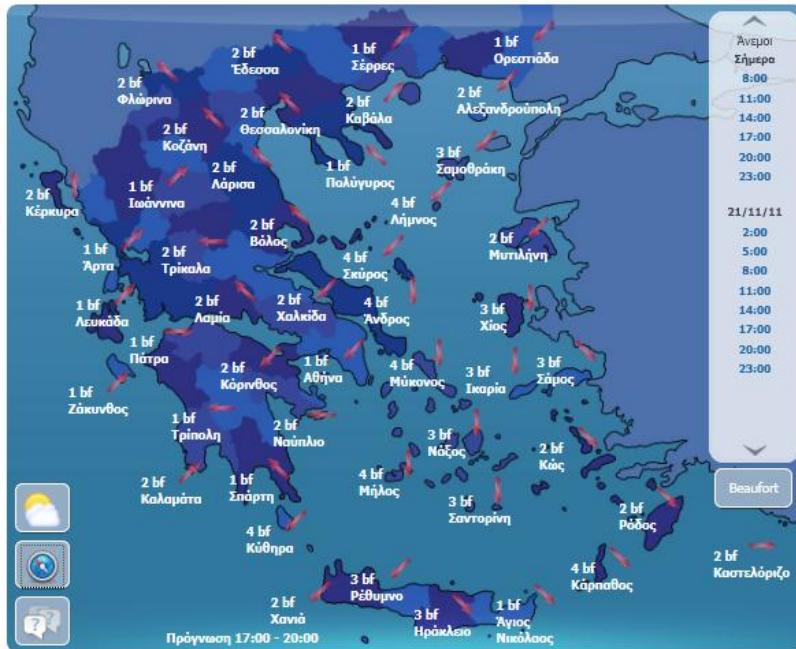
2. Οι ομάδες Α' και Β' επισκέπτονται στη συνέχεια τον μετεωρολογικό χάρτη που απεικονίζεται παρακάτω και τις βοηθούμε να εντοπίσουν πάνω στον χάρτη τις προγνώσεις για τον αυριανό καιρό και τον άνεμο ή άλλα στοιχεία που θα χρειαστούν. Βεβαιωνόμαστε ότι έχουν καταλάβει τη σημασία των συμβόλων και πώς μπορούν να πλοηγηθούν πάνω στον χάρτη για να αναζητήσουν επιμέρους πληροφορίες για κάθε

γεωγραφικό διαμέρισμα. Έπειτα, συντάσσουν το σύντομο δελτίο καιρού σε ένα αρχείο επεξεργασίας κειμένου και το αποθηκεύουν σύμφωνα με το υπόδειγμα της άσκησης 5. Αν κρίνουμε ότι οι μαθητές μας δυσκολεύονται στη σύνταξη τέτοιου εξειδικευμένου κειμένου, μπορούμε να δώσουμε ένα δελτίο καιρού με μορφή άσκησης συμπλήρωσης κενών σε ένα απλό αρχείο επεξεργασίας κειμένου. Εδώ μπορούμε να κάνουμε και μια συζήτηση και για το πόσο έγκυρες και αξιόπιστες είναι οι προγνώσεις που μας παρέχουν αυτές οι ιστοσελίδες.

3. Οι ομάδες Γ' και Δ' επισκέπτονται στη συνέχεια τον [μετεωρολογικό χάρτη](#) που απεικονίζεται παρακάτω ([ή αυτόν](#)) και τις βοηθούμε να εντοπίσουν πάνω στον χάρτη τις προγνώσεις για τον αυριανό καιρό και τον άνεμο ή άλλα στοιχεία που θα χρειαστούν. Βεβαιωνόμαστε ότι έχουν καταλάβει τη σημασία των συμβόλων και πώς μπορούν να πλοιηγηθούν πάνω στον χάρτη για να αναζητήσουν επιμέρους πληροφορίες για κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα. Έπειτα, συντάσσουν το σύντομο δελτίο καιρού σε ένα αρχείο επεξεργασίας κειμένου και το αποθηκεύουν σύμφωνα με το υπόδειγμα της άσκησης 5. Αν κρίνουμε ότι οι μαθητές μας δυσκολεύονται στη σύνταξη τέτοιου εξειδικευμένου κειμένου, μπορούμε να δώσουμε ένα δελτίο καιρού

με μορφή άσκησης συμπλήρωσης κενών σε ένα απλό αρχείο επεξεργασίας κειμένου. Εδώ μπορούμε να κάνουμε και μια συζήτηση και για το πόσο έγκυρες και αξιόπιστες είναι οι προγνώσεις που μας παρέχουν αυτές οι ιστοσελίδες.

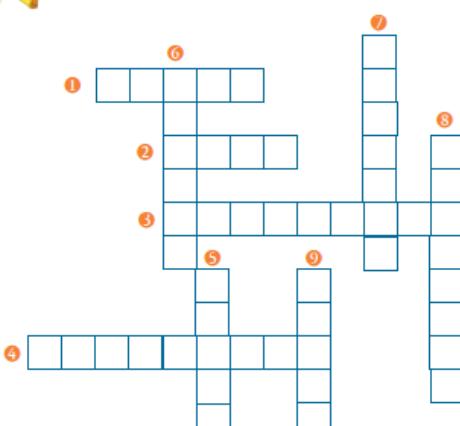
4. Μετά τη σύνταξη του δελτίου καιρού οι μαθητές επιλέγουν ένα μέλος της ομάδας τους που θα αναλάβει το ρόλο του τηλεοπτικού παρουσιαστή του δελτίου τους με τη βοήθεια του προτζέκτορα ή του διαδραστικού πίνακα. Επισημαίνουμε στους μαθητές μας ότι οι «παρουσιαστές» θα κριθούν τόσο από τον προφορικό τους λόγο (παύσεις, επαναλήψεις, εεεε, ένταση φωνής, λάθη) όσο και από τη στάση του σώματός τους, τις χειρονομίες κ.ά. Ακολουθεί η παρουσίαση του δελτίου από τον εκπρόσωπο της κάθε ομάδας και η αξιολόγηση της καλύτερης παρουσίασης από την ολομέλεια της τάξης.
5. Προβάλλουμε στον διαδραστικό πίνακα και διορθώνουμε, τέλος, στην ολομέλεια τα γραπτά δελτία καιρού που συνέταξαν οι ομάδες από μορφολογική και συντακτική άποψη και τα αποθηκεύουμε ξανά (χρήση μελλοντικών χρόνων του ρήματος και ορθογραφίας μετεωρολογικών όρων).
6. Οι ομάδες μπορούν με τη βοήθεια του δασκάλου να εκτυπώσουν και να αναρτήσουν τα δελτία τους στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης μαζί με τον μετεωρολογικό χάρτη που χρησιμοποίησαν.

7. Ως επιπλέον άσκηση αξιολόγησης της παραπάνω δραστηριότητας, μπορεί να χρησιμοποιηθεί η εφαρμογή Εργασία>μετεωρολόγος από το λογισμικό της Γλώσσας Γ'-Δ' τάξεων του ΠΙ.

2^η Δραστηριότητα

Σ. 24, ΒΜ άσκηση 7, στην υποενότητα «Παιζω με τις λέξεις»

10 **Λύσε το σταυρόλεξο:**

Οριζόντια

- Έτσι γίνεται η ανάσα της Μαριάννας.
- Το έδωσε η Μαριάννα στο μάγουλο του χιονάνθρωπου.
- Το χάρισε η Μαριάννα στο χιονάνθρωπο.
- Το όνομα του χιονάνθρωπου.

Κάθετα

- Από αυτό φτιάχνονται οι χιονάνθρωποι.
- Όταν χιονίζει, πέφτει απαλά από τον ουρανό.
- Τέτοιο χρώμα είχαν οι πετρούλες στο δαχτυλίδι της Μαριάννας.
- Η εποχή που συμβαίνει η ιστορία.
- Η πρώτη λέξη που είπε η Μαριάννα.

1. Το σταυρόλεξο της άσκησης 7, μολονότι σημαίνεται με τον Αρίστο, το σύμβολο της ορθογραφίας, είναι σαφές ότι μπορεί να συνδεθεί και με τον γραπτό λόγο και ειδικότερα με τη δεξιότητα της ανάγνωσης και κατανόησης, γιατί σχεδόν όλες οι ζητούμενες λέξεις βρίσκονται μέσα στο αρχικό κείμενο της υποενότητας «Ο χιονάνθρωπος και το κορίτσι». Αυτήν τη διάσταση της άσκησης θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε με τη χρήση των ΤΠΕ.

Πιο συγκεκριμένα, ο δάσκαλος θα πρέπει να προβεί στις παρακάτω ενέργειες, πριν εμπλέξει τους μαθητές του στη συμπλήρωση του σταυρολέξου:

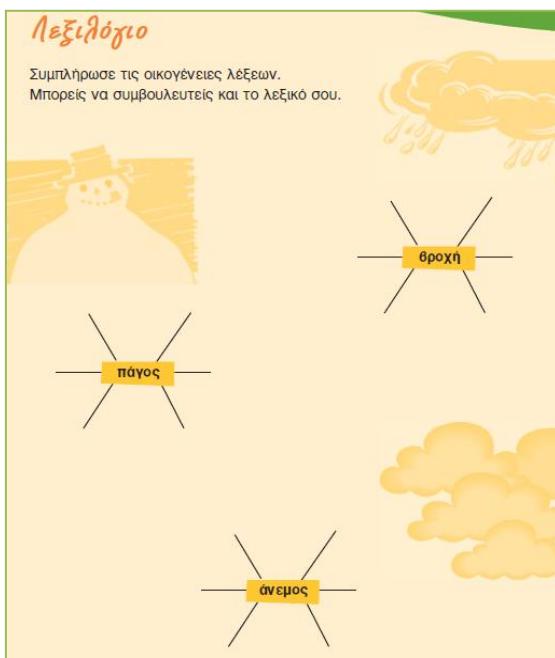
- Από την ιστοσελίδα του [Τμήματος Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης του ΠΠ](#) κατεβάζει σε αρχείο Word το τεύχος Β' του ΒΜ όπου βρίσκεται το κείμενο και η άσκηση 7.
 - Με αντιγραφή και επικόλληση δημιουργεί ένα νέο αρχείο Word στο οποίο αποθηκεύει μόνο το κείμενο «Ο χιονάνθρωπος και το κορίτσι» και μετά την άσκηση 7.
 - Αφού τα μορφοποιήσει κατάλληλα (σμίκρυνση γραμματοσειράς, στοιχίσεις, κτλ.), κάνει «εισαγωγή σελιδοδείκτη» σε κάθε μια από τις ζητούμενες λέξεις του σταυρολέξου που βρίσκονται μέσα στο κείμενο (9 σελιδοδείκτες). Ακολούθως, συνδέει με «εισαγωγή υπερσύνδεσης» κάθε μια φράση του σταυρολέξου με τον αντίστοιχο σελιδοδείκτη (9 υπερσυνδέσεις). Οι φράσεις του σταυρολέξου εμφανίζονται πια υπογραμμισμένες και με μπλε χρώμα. Με τον τρόπο αυτό, αν οι μαθητές δε γνωρίζουν την απάντηση, για παράδειγμα, στην πρώτη ερώτηση-φράση του σταυρολέξου (1-οριζόντια), κάνοντας κλικ στην υπογραμμισμένη φράση οδηγούνται στη ζητούμενη λέξη μέσα στο κείμενο. Μόλις κάνουν κλικ στην υπερσύνδεση, ο κέρσορας μπαίνει μπροστά από τη λέξη που σημάναμε ως σελιδοδείκτη.
2. Μετά την ολοκλήρωση των παραπάνω βημάτων, ο δάσκαλος χωρίζει την τάξη σε ζεύγη ή σε μεγαλύτερες ομάδες ανάλογα με τον αριθμό των υπολογιστών που διαθέτει. Τους ανακοινώνει ότι οι ομάδες θα διαγωνιστούν στη συμπλήρωση του σταυρολέξου εργαζόμενες με το αρχείο word που τους έχει ετοιμάσει (μπορούν να γράψουν κανονικά μέσα στα κουτιά του σταυρολέξου). Επιδεικνύει με τη βοήθεια ενός μαθητή στον διαδραστικό πίνακα της τάξης ή στον προτζέκτορα πώς θα εργαστούν οι ομάδες στη συμπλήρωση του σταυρολέξου. Τονίζουμε ότι μέσα στα κουτάκια του σταυρολέξου γράφουμε με κεφαλαία και δείχνουμε πώς μετακινούμαστε από το ένα στο άλλο ή πάνω κάτω με τα πλήκτρα tab ή τα βέλη. Ακόμη δείχνουμε πώς μπορούν οι μαθητές να βρουν τη σωστή λέξη κάνοντας κλικ πάνω στη φράση που σταυρολέξουν.
3. Οι μαθητές μπορούν τώρα να ξεκινήσουν τη λύση του σταυρολέξου, αφού τους επισημάνουμε ότι νικήτρια ομάδα θα αναδειχτεί εκείνη που θα έχει συμπληρώσει

γρηγορότερα το σταυρόλεξο από τις άλλες και θα έχει ανατρέξει τις λιγότερες φορές στις υπερσυνδέσεις (αν γίνει χρήση της υπερσύνδεσης, αλλάζει χρώμα). Ταυτόχρονα, κάθε ομάδα θα πρέπει να βρει και τις 9 λέξεις του σταυρολέξου μέσα στο κείμενο και να τις επισημάνει με κίτρινο χρώμα με το εργαλείο της επισήμανσης.

4. Τελειώνουμε τη δραστηριότητα με επίδειξη της λύσης από τη νικήτρια ομάδα στον διαδραστικό πίνακα ή στον προτζέκτορα και απονομή του επάθλου που μπορεί να είναι ένα τεύχος με παιδικά σταυρόλεξα. Κάθε ομάδα εκτυπώνει με τη βοήθεια του δασκάλου και αναρτά το σταυρόλεξό της στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

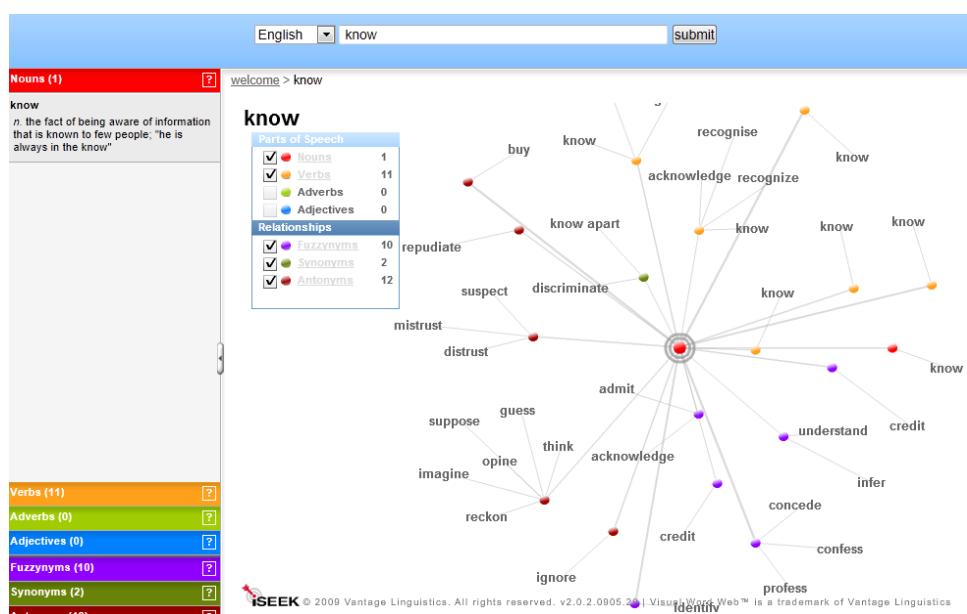
3^η Δραστηριότητα

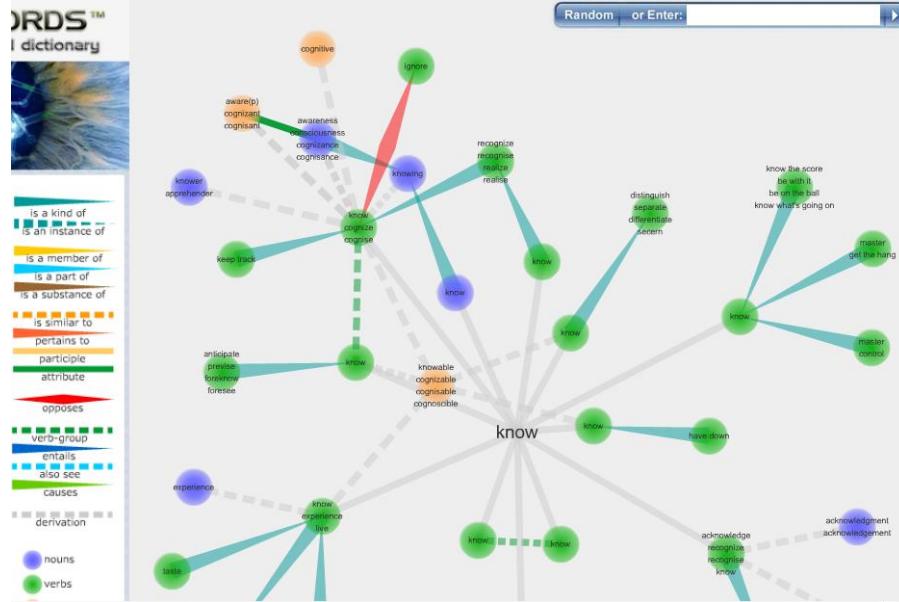
Σ. 32, BM2 «Λεξιλόγιο»

1. Στη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές μας θα εργαστούν σε τρεις ή έξι ομάδες ανάλογα με τους διαθέσιμους υπολογιστές στην τάξη, με στόχο τη δημιουργία ενός ψηφιακού λεξικού των οικογενειών των τριών παραπάνω λέξεων. Πιο συγκεκριμένα, ζητούμε από τους μαθητές μας να επισκεφτούν τις ιστοσελίδες <http://www.lexipedia.com> και

<http://www.visuwords.com> (βλ. εικόνες). Ταντόχρονα τις προβάλλουμε στον διαδραστικό πίνακα ή στον προβολέα και εξηγούμε στους μαθητές τον τρόπο λειτουργίας αυτών των οπτικοποιημένων και πολυμεσικών λεξικών. Στη συνέχεια τους εξηγούμε πως θα επιχειρήσουμε να φτιάξουμε κάτι ανάλογο και εμείς με τις τρεις λέξεις του Λεξιλογίου. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να εργαστεί με μία μόνο λέξη. Αναμένουμε οι μαθητές να έχουν αντιληφθεί ότι δεν θα γράψουμε απλά σύνθετες και παράγωγες λέξεις γύρω από το βασικό μας λήμμα, αλλά θα αναζητήσουμε ορισμούς για τις λέξεις αυτές και θα δώσουμε ορισμένες βασικές γραμματικές πληροφορίες γι' αυτές, όπως το μέρος του λόγου που ανήκουν.

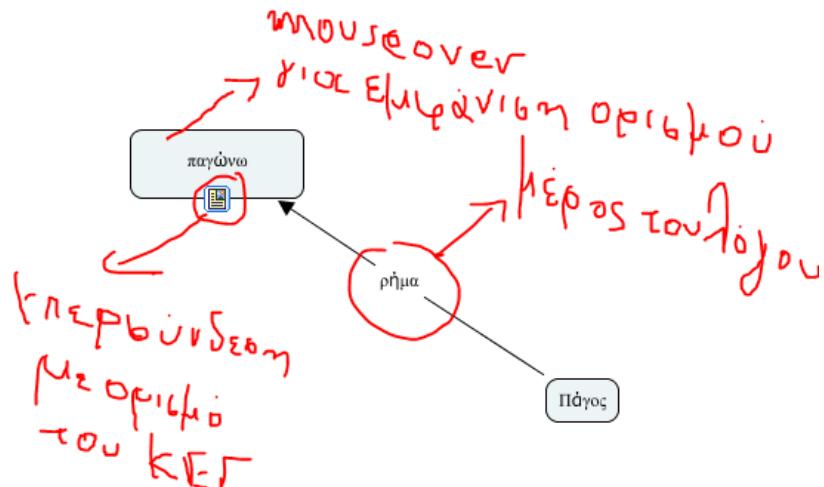

2. Πληροφορούμε τις ομάδες ότι θα εργαστούμε με τη δωρεάν εφαρμογή κατασκευής εννοιολογικών χαρτών Cmap και επιδεικνύουμε στον διαδραστικό πίνακα ή στον προβολέα το περιβάλλον εργασίας και τις βασικές εντολές που θα χρησιμοποιήσουμε. Όλες οι ομάδες θα εργαστούν με παρόμοιο τρόπο. Παρακάτω δείχνουμε τα βήματα που θα ακολουθήσουμε, για να φτάσουμε στο τελικό προϊόν: ένα ψηφιακό οπτικό λεξικό.

3. Κάθε ομάδα ξεκινά γράφοντας τη βασική λέξη με την οποία θα ασχοληθεί, π.χ. «πάγος». Στη συνέχεια την καλούμε να αναζητήσει στο σχολικό λεξικό στην έντυπη ή στην ψηφιακή του μορφή τον ορισμό του βασικού λήμματος και λέξεις που ανήκουν στην οικογένειά του (υπάρχουν αρκετές). Ζητούμε να επαναλάβει την αναζήτηση στο on line λεξικό του ΚΕΓ ως %πάγος, πάγο% και παγ%. Με τον τρόπο αυτό η ομάδα βρίσκει ένα πλήθος από σύνθετα και παράγωγα της λέξης που αναζήτησε. Θυμίζουμε και αναλύουμε στους μαθητές μας τη διαφορά ανάμεσα στη σύνθεση και την παραγωγή των λέξεων. Ζητούμε από τις ομάδες να επιλέξουν έως έξι λέξεις που θα αποτελέσουν τα «μέλη» της οικογένειας και έτσι θα ενσωματωθούν στην εφαρμογή Cmap. Αν κάποιες ομάδες εργάζονται με το ίδιο λήμμα, τότε καλό

είναι να επιλέξουν 6 διαφορετικές λέξεις η κάθε μια, ώστε να εργαστούμε με όσο το δυνατόν περισσότερες.

4. Μόλις ολοκληρώσουν την επιλογή των λέξεων, ξεκινάνε να συνδέουν τις λέξεις στην βασική έννοια, όπως φαίνεται στην παρακάτω εικόνα.

Εργάζονται ως εξής:

- Για κάθε λέξη που προσθέτουν γράφουν στη συνδετική γραμμή το μέρος του λόγου που ανήκει, αφού το εντοπίσουν πρώτα στο λεξικό.
- Έπειτα κάνουν δεξί κλικ πάνω στο πλαίσιο που περιέχει τη λέξη (όχι πάνω στην λέξη) που πρόσθεσαν και επιλέγουν από το μενού «Προσθήκη πληροφοριών» και στο πλαίσιο «Mouse Over Info» που αναδύεται επικολλούν τον ορισμό ή μέρος του ορισμού από το λεξικό του ΚΕΓ ή αντιγράφουν οι ίδιοι εν συντομίᾳ (χωρίς τα παραδείγματα) τον ορισμό του σχολικού λεξικού. Στη συνέχεια τους καλούμε να βάλουν τον κέρσορα πάνω από τη λέξη. Θα παρατηρήσουν ότι αυτόματα εμφανίζεται σε πλαίσιο κειμένου ο ορισμός που επικόλλησαν ή αντέγραψαν και εξαφανίζεται μόλις απομακρύνουν τον κέρσορα από το πλαίσιο.
- Τέλος, για κάθε λήμμα προσθέτουν υπερσύνδεση που παραπέμπει στο λεξικό του ΚΕΓ και καταγράφουν αν πρόκειται για σύνθετη ή παράγωγη λέξη. Πάλι κάνουν δεξί κλικ πάνω στο πλαίσιο που περιέχει τη λέξη (όχι πάνω στην λέξη)

που πρόσθεσαν και επιλέγουν από το μενού «Προσθήκη διεύθυνσης ιστού...». Από το αναδυόμενο πλαίσιο συμπληρώνουν τα πεδία «Τίτλος πηγής» γράφοντας «σύνθετη» ή «παράγωγη» και επικολλούν (shift+insert) την ηλεκτρονική διεύθυνση της λέξης στο λεξικό του ΚΕΓ, αφού την έχουν αντιγράψει πρώτα από τη γραμμή διευθύνσεων του φυλλομετρητή τους. Τώρα πα κάνοντας κλικ στο εικονίδιο της υπερσύνδεσης (βλ. εικόνα παραπάνω) εμφανίζεται η ένδειξη «σύνθετη» ή «παράγωγη» και κάνοντας κλικ πάνω σε αυτή μεταφερόμαστε στον ακριβή ορισμό της λέξης που μας παρέχει το λεξικό του ΚΕΓ. Τα ίδια βήματα επαναλαμβάνουν για όλες τις λέξεις.

5. Όταν οι ομάδες επεξεργαστούν και τις έξι λέξεις, παρουσιάζουν το εικονικό ψηφιακό λεξικό τους στην ολομέλεια μέσω του διαδραστικού πίνακα ή του προβολέα. Δείχνουν με τον κέρσορα το βασικό λήμμα και τις έξι λέξεις της οικογένειάς του, ώστε να εμφανιστούν οι ορισμοί που καταχώρησαν, δείχνουν τι μέρος του λόγου είναι η κάθε λέξη και αν προέκυψε με παραγωγή ή σύνθεση. Κάνουν κλικ στις υπερσυνδέσεις για να διαβάσουν τον πλήρη ορισμό της κάθε λέξης όπως δίνεται από το on line λεξικό του ΚΕΓ.

6. Τέλος, αποθηκεύουμε (προτείνεται ως εικόνα ή .pdf), εκτυπώνουμε και αναρτούμε τα λεξικά μας στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου.

4^η Δραστηριότητα

Σ. 70, του TE1 άσκ. 5 «Ο κήπος έχινε δικός σου... »

Ο κήπος έχινε δικός σου...

5 Κληρονόμησες τον κήπο του Γίγαντα και έχεις επιτρέψει στα παιδιά της γειτονιάς να παιζουν σ' αυτόν. Όμως κάποιοι χαλούν τα παρτέρια και δε σέβονται τις ώρες κοινής ησυχίας. Σε συνεργασία με την ομάδα σου, γράψτε σε ένα φύλλο χαρτί μια πινακίδα ζητώντας από τα παιδιά να είναι πιο προσεκτικά.

1. Με αφορμή την παραπάνω δραστηριότητα ζητούμε από κάθε ομάδα (υποθέτουμε ότι έχουμε τέσσερις ομάδες των πέντε παιδιών) να φτιάξει και να εκτυπώσει μια πινακίδα. Οι ομάδες θα εργαστούν σε ένα αρχείο word και θα φτιάξουν ένα

πολυτροπικό κείμενο. Δύο ομάδες θα φτιάξουν πινακίδες που αφορούν τα παρτέρια και οι άλλες δύο τις ώρες κοινής ησυχίας. Επίσης, θα ζητήσουμε οι δύο πινακίδες να γραφούν σε ενεστώτα οριστικής έγκλισης και οι άλλες δύο σε ενεστώτα υποτακτικής.

2. Ειδικότερα οι ομάδες θα εργαστούν ως εξής:

- Ανοίγουν ένα έγγραφο του word και το αποθηκεύουν με το όνομα της ομάδας τους.
- Επιλέγουν τον οριζόντιο προσανατολισμό της σελίδας και έπειτα αναζητούν και εισάγουν μια εικόνα (clip art) από την αντίστοιχη on ή off line συλλογή της εφαρμογής την οποία θεωρούν σχετική με το θέμα τους.
- Μεγεθύνουν ως τα άκρα και στοιχίζουν στο κέντρο της σελίδας την εικόνα που επέλεξαν.
- Στη συνέχεια κάνουν εισαγωγή πλαισίου κειμένου και το σχεδιάζουν κάπου μέσα στην εικόνα που επέλεξαν χωρίς ακόμα να γράψουν τίποτα.
- Μέσα στο πλαίσιο κειμένου κάνουν εισαγωγή αντικειμένου wordart και τώρα γράφουν στην έγκλιση που τους υποδείχτηκε το κείμενο της πινακίδας.
- Μπορούν ακολούθως να πειραματιστούν με το μέγεθος, το χρώμα και το σχήμα του αντικειμένου wordart, καθώς και με το πλαίσιο κειμένου και ειδικά με την επιλογή «Μορφοποίηση πλαισίου κειμένου» διαφάνεια που εξαφανίζει το λευκό φόντο πίσω από το κείμενό τους.

3. Όταν οι ομάδες ολοκληρώσουν τα παραπάνω βήματα, αποθηκεύουν την πινακίδα τους και την παρουσιάζουν στην ολομέλεια μέσω του διαδραστικού πίνακα ή του προβολέα. Γίνεται ετεροαξιολόγηση των πινακίδων και ελέγχουμε αν γράφτηκαν στη σωστή έγκλιση και με τη σωστή ορθογραφία. Ο δάσκαλος ζητά να μετατρέψουν προφορικά οι ομάδες τις προτάσεις των πινακίδων στην άλλη έγκλιση από αυτή που βρίσκονται και παράλληλα ζητά όλες οι πινακίδες να μετατραπούν στην προστακτική.

4. Τέλος, η δραστηριότητα ολοκληρώνεται με την εκτύπωση των πινακίδων από κάθε ομάδα και την ανάρτησή τους στον πίνακα ανακοινώσεων της τάξης.

5. Ο δάσκαλος μπορεί να αναρτήσει και στη σχολική ιστοσελίδα (ως εικόνα, .docx ή .pdf) τις πινακίδες των μαθητών και να τους παραπέμψει να τις επισκεφτούν.

Ε. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Οι δραστηριότητες που αναφέρονται παραπάνω εμπλουτίζουν το μάθημα με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο Ο αριθμός των δραστηριοτήτων είναι μεγάλος σε σχέση με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο. Γι' αυτό ο διδάσκων επιλέγει όποια (ή όποιες) δραστηριότητα θεωρεί περισσότερο χρήσιμη για τους μαθητές της τάξης. Αν υπάρχει διαδραστικός πίνακας στην τάξη, οι προτεινόμενες δραστηριότητες είναι καλό να γίνουν στην ολομέλεια με τη συμμετοχή κάποιου μαθητή.